

Útferðin til Keypmannahavnar.

Framhald.

«Gamal Foröyngur» skrifar: «Nú má lopið gerast — frá ella hjá!» Um hesi viðurskipti — «hjá ella frá» — skrifar hann fleiri ferðir í grein síni. Hann vil hava, at vit javnaðarmenn skulu taka stöðu til, um vit, Foröyngar, skulu verða hjá ella frá Danmark. Skulu vit framvegis verða hjá Danmörk, mega vit verða eins og aðrir danskir statsborgarar, t. v. s. vit skulu hava militarismu, statsskatt, o. s. fr., o. s. fr. Alt hetta krevjir «Gamal Foröyngur, at vit javnaðarmenn skulu taka stöðu til og tað meg í stundini.

Lat meg við tað sama siga, at líka skjótt — ella somu lotu — sum vit fara at veivjað uppi í hesum klandri um «hjá ella frá», t. v. s. loysing ella enn fastari samband, so er hin foröyisk jafnaðarflokkurinn deyðsdomdur. Hevur «Gamal Foröyngur» ikki hugsa um hetta? Innan fyri flokk okkara eru loysingarmenn, og eini eru sambindingarmenn, t. v. s. at flokkurinn fellur í klovnningar somu lotu sum vit, jafnaðarmenn kasta okkum í annan hin flokkinn: samband ella loysing. Tessvegna mega vit jafnaðarmenn til eina og hvortja tíð royna at finna eina statsrettliga stöðu, sum er til gagns fyri hin minna manninn her á landi; hin socialdemokratiske flokkurinn er ein flokkur, sum hevur til uppgávu at verja tann minna manninn. Eg vil her eina ferð enn siga mína hugsan viðvíkjandi okkara stöðu í ríkinum, og eg veit, at P. M. Dam og størsti parturinn av jafnaðarflokkunum gevur mær viðhald.

Lat meg minna á, at Foröy — av sjálfstýrismonnum — verða líknaðar saman við ein eftirlát — eina «jollu» — sum hongur aftan á ein skúti, sum eitur Danmark. Tað er skomm sigi teir, at hanga sum ein eftirlátur — «nú mega vit rövgva sjálvir». Hartil sigi eg, at tað er rætt nokk, at tað somir seg betri at rövgva sjálvir enn at verða drigin; men eitt mega vit minnst: at eingin ror við ongari ár, — t. v. s. at vit Foröyngar mega búgva okkara bást út við árum og segli — helst motori eini. Tí eitt er at kvetta bandið, eitt annað er at rövgva sjálvir — men eitt triðja er at reka um havid eins og áraleysur bátur. Hvat av hesum trinum skulu vit velja? Svárið er ikki ringt at finna. Eg veit, at næstan allir Foröyngar vilja siga í ein munn: kunna vit rövgva sjálvir, so er tað tað allarbesta. Men spurningurin er nú, um okkara land er soleiðis útgjørt, at tað kann sigla sín egna sjógv. Er okkara tjóð soleiðis útbúgvin, at vit sjálvir kunna takað róðrið í hond, hvønn dag tað skal vera?

Ein maður segði við meg nú ein dagin: «Latum okkum biðja Guð um, at logtingið ikki fær meira ræði her á landi, fyrr enn arbeiðsklassin hevur fingið fleiri á tingi; tí Guð náði okkum, tá vit komu undir tað foröyiska keypmanns- og stórbóndadvaldið, tá er túsund ferðir frægari sum nú er.» Hvat sigur «Gamal Foröyngur» um hetta?

Eg vil enda hesar greinir við at spyrja «Gamlan Foröyng», um umboðsmenn í øðrum londum, tá teir fara til ráðgerðarfundir, muna skriva alt, um teir hava í hjarta teirra, í almenn

blóð, áðrenn teir fara til fundar? Eg trúgvi ikki, at teir gera tað; tí eitt er givið: at tann maðurin, ið setur krøv sín í alment blóð, áðrenn fundurin byrjar, hann hevur bundið seg sjálfan — og hvør maður man gera tað?

J. H. Danbjørg.

Aabent Brev til Hr. cand. jur. Edw. Mitens.

Jeg vil her benytte Lejligheden til at hilse paa den staute Selvstyre-Hovding Hr. Edw. Mitens angaaende hans Artikel om Strejke, Lockout og Arbejde, hvori Hr. Mitens synes, det var mærkeligt, at Arbejderne ikke kunde gaa med til den Ordning, at Lønnen blev udbetalt af Arbejdsgiveren uden om Udbetalingskontoret; dette lyder besynderligt ikke mindst fra en cand. jur., der ikke kan undskylde sig paa dette Forhold, da han jo dog meget godt ved, at Arbejderne for har haft Kontrakt med Arbejdsgiverne om kontant Betaling. Men da Arbejdsgiverne desværre ikke overholdt Kontrakten, maatte Arbejderne som Følge af dette Brud selv tage Skeen i den anden Haand, selv om det skulde koste 2,5 Procent af deres Løn, blot for at faa saa menneskeligt et Krav som Kontant, istedet for det de fik: Smuler for Brød, flere Kommentarer over dette Emne er vist ganske overflødige.

Angaaende Arbejdernes og Arbejdsgivernes Uenigheder, som De fremkommer med, set fra Deres Side skulde være uøvelige, vil jeg paa dette Grundlag spørge, om De paa et eneste Punkt kan bevise, at Arbejderne har udvist noget ulovligt.

I Slutningen af Deres Artikel har De min fulde Tilslutning, idet De jo, som jeg selv, mener, at Arbejderne og Fiskerne selvfølgelig skal have saa god en Løn, som Driften kan bære; som Følge af disse Udtalelser er De jo godt paa Vej op ad Stigen, der fører mod Socialdemokratiet, saafremt Deres Mening om Lønsspørgsmaalet maa lages alvorlig. Ak ja, Hr. Mitens, Rederne deler desværre ikke vores menneskelige Anskuelse, idet Rederne beviser det stik modsatte med Hensyn til Fiskepriserne, som jo her paa Pladsen har varieret mellem 21 og 28 Øre pr. kg. Og dog har de ikke undset sig ved at købe islandsk Saltfisk paa Kajpladsen til en Pris af ca. 33 Øre pr. kg. og dertil kommer saa Arbejdsløn, Fragt og Udlossning m. m.; det bliver til sidst en ret dyr Fisk; men Skidt med hvad Fiskeri koster, det maa Rederne jo mene, naar bare Pengene blot ikke havner i den færøske Fiskers Lomme, thi efter dette Nr. i d'Herrers Rederes Handelspolitik maa vi jo gaa ud fra, at de maa mene, at den færøske Fisker nok skal have Lov til at leve, men kun til Gavn for deres Udnyttelse. En pæn Reklame for Rederne til næste Valg. Ja, Hr. Mitens, jeg regner stærkt med Dem som Partifælle, særlig efter at Rederne træder paa vores menneskelige Følelser

ÚR SUBUROY

for vor Kamp mod de fattiges Udnyttelse i det raadne Samfund.

Til Slut, Hr. Mitens, vil jeg opfordre Dem til at staa ved min Side i Kamp mod Udnyttelse for bedre Kaar for Arbejderklassen.

Med Tak for Optagelsen.

O. M. Schultz.

Har den færøske Arbejds- køber udnyttet Afset- ningsmulighederne for Landets Produktion?

I Anledning af, at «Dimmalætting» har henvendt sig til flere Repræsentanter for den færøske Eksport af Klipfisk og bedt disse udtale sig om Spørgsmaalet: Samhandelen med Danmark, skal underlegede ikke udlade af fremsatte nogle Bemærkninger desangaaende. Det forunder mig dog, at d'Hr., der redigerer Bladet, ikke ogsaa har spurgt Repræsentanter af dem, som frembringer Produktionen — i dette Tilfælde Fiskerne og Arbejderne — om deres Stilling i Sagen. Men naar «Dimmalætting» ikke har gjort dette, er Grunden sikkert denne, at Bladet mener, at det rager ikke Arbejderklassen. Men det er netop det den gør! idet er dem i Samfundet, der vil lide mest, hvis den Dag skulde komme, da Spanien lukkede sine Døre for vor Eksport — grundet paa en daarlig Erhvervs-politik. Jeg vil dog tillade mig at udtale mig om og belyse dette aktuelle Spørgsmaal uden Annodning fra «Dimmalætting». Men jeg vil forinden gøre nogle korte Bemærkninger om de vigtigste Udtalelser fra d'Hr. Eksportørers Side og endres. Jeg vil begynde med Fiskerinevnets Formand, Hr. Amtmand Ringberg, der jo bl. a. har til opgave at fremskaffe Afsetningsmuligheder for den færøske Produktion. Og vil paa dette Grundlag fremsætte et Par Spørgsmaal til Hr. Ringberg: Hvorfor havnede Brevet til en Mand i Papirkurven, som af sin egen Penningstø bekostede en Rejse til Sydamerika og som ved eget Initiativ kunde have haft Muligheder for at fremskaffe et nyt Marked for vor Produktion, men heri blev han ganske rolig standst af Hr. Ringbergs mærkelige Opførsel; og til Grundlaget herfor staa hele Samfundet ganske uforstående. Som jeg ser af Deres, Hr. Amtmandens Udtalelser, bliver der paa det foranstaaende Møde, behandlet et Par nye Spørgsmaal, det ene til Ophjælpning af Hjemmemarkedet og det andet om en Propaganda i Danmark og Udlandet for vore Fiskeriprodukter. Jeg vil i disse to nye Spørgsmaal bemærke, at disse borde for længe — længe siden have været til Behandling, og hvis dette havde været Tilfældet, havde vor Eksport uden Tvivl set anderledes ud i Dag. De kan dog ikke undskylde Dem med, at De ikke kendte disses Betydning. Disse to nye Spørgsmaal burde have været Grundlaget for Fiskerinevnets Oprettelse i 1931. Men Fejlen maa

jo ligge i, at Fiskerinevnet ikke fulgt med Tiden og dens Udvikling i det fremmede. Men dette er selvfølgelig forkærligt i Særdeleshed naar man saa at sige kun har en Produktionsgren. Jeg vil til Slut tillade mig at give Dem et velment Raad til Ophjælpning af Fiskemarkedet: Prøv at gøre Forsøg paa at faa en 10 Mile Grænse for Færoerne, Kunde De opnaa noget i den Retning, saa havde De virkelig udført et Stykke Arbejde; den burde paaskønnes ved Folkets Tillid og Agtelse. Jeg vil nu helligst henvende mig til Hr. Thomas Thomsen, Tveraa, der paa en mindre klog, men ejendommelig Maade, oplyser Offentligheden om, hvor meget Købmanden giver for sydafrikansk Kod 180 eng. Pd. her, og ud af dette Regnestykke bliver det en god 100 pCt. Forretning, men det er ingen Tvivl om, at de kan faa det endnu billigere i Danmark, og dermed tjene mindst 50 pCt. til. Men Hr. Thomsen! er dette nu ikke en uklog Handels Taktik? set fra det Synspunkt, at vi staa os bedst ved en mindre Avance og større Omsætning?

Til Slut vil jeg tillade mig at gøre et Par Bemærkninger om selve Vensrens store Hovding, Hr. A. Samuelsen i Anledning af hans Udtalelse i et Interview med «Dansk Arbejder» Blad. Ja, jeg ved nok, at nu vil hans Partifæller hyle op om, at det er uforsømmet gjort, at angribe denne store Personlighed, ved at sige ham et Par grove Sandheder. Men vi ved jo paa Forhaand, at Sandheden er ilde hørt, men det maa saa være hvad det er, at det skal frem. Jeg vil dog gøre Pinen kort, i Haab om, at Vreden imod mig over min Uforsømmelighed imod alle disse store samfundsnyttige Borgere, ikke vil udtale sig til Mord paa min ringe Person. Jeg vil derfor holde mig til to af de vigtigste Ting i hans Udtalelser: Kutterflaaden, og mere nyt Vejarbejde. Ja, Hr. Samuelsen, jeg beklager i allerhøjeste Grad, hvis det virkelig er Tilfældet, at hele Fornøden staa i Kutterflaaden, da disse Kuttere hovedsagelig bestaar af, ja, man fristes til at sige: sammenlappede, flydende Liggister, som er uforsvarlige at sende til Island og Grønland, og jeg forstaa ikke, at Rederne ikke har mere Hjerte i Livet over for disse stræbsomme og dygtige Fiskere, end at de vil udsætte sit Mandskab paa Grænsen til Selvmord. Men de har jo heller ingen Forpligtelse over for de Efterladte. Men det er endnu mindre forståeligt, at Skibstilsynet kan sige god for disse gamle kassable Pramme. Forhaabentlig er Samvittigheden i Orden vedrørende dette Spørgsmaal. Nej, Hr. Samuelsen og d'Hr. Redere! lad Færingerne faa en ordentlig Flaade og et mere moderne Fiskeri. Se lidt paa Island og andre Lande, der er nok at lære af.

Saa kommer vi til Vejarbejdet, som jo i Grunden er meget godt, naar det blot ikke har Fejle som f. Eks. den Vej, der blev lavet ude i Frodebo sidste Vinter, der jo ikke blev til Hjælp for de arbejdsløse. Som be-

kendt blev denne Vej lavet af Folk, der skylder Skat til Kommunen, og Tilmønnen blev mellem 40 og 50 Øre. Og disse Mennesker gik saa ind paa at arbejde deres Gæld af til Kommunen, dog med den selvfølgelig Formening om at faa udbetalt Overskudet. Men disse stræbsomme Folk blev meget skuffet, idet de fleste for ikke at sige alle fik 5 Kr. udbetalt for dette Sultarbejde. — Mener De ikke, Hr. Samuelsen, at det snart var paa Tide, at Arbejderne fik deres surt fortjente Tilgodehavende, da det nu snart er fire Maaneder siden Vejen blev færdig? Thi det kan jo ikke siges, at det just er nogen fin Reklame til næste Valg. Saa vidt det er den Slags Arbejde, De vil skaffe til Folk i de fem stille Maaneder af Aaret, bliver det sikkert meget vanskeligt at fremskaffe Arbejdskraft. Thi De kender sikkert nok Ondet om, at man skal være forsigtig med at træde Hundens flere Gange paa Halen, thi de vil tilsidst tabe Taalmodigheden og bide slemt fra sig.

Erhvervspolitik er et Verdens Problem.

Naar man beskæfter sine Tanker ved dette Emne, maa man uvilkårlig og ikke uden Grund give Verdenskrigen den meste Skyld for den Elendighed og det Kaos, Verden nu vaander sig i. Og naar man sætter dette Spørgsmaal: Vandt de krigsførende Lande noget ved at nedslagte Millioner af Mennesker og gøre andre Tusinder og atter Tusinder til Invalider? saa maa Svaret blive benægtende, men Arbejderne lærte en Ting: at Kapitalen er en Forbandede, naar den bliver misbrugt med Menneskeliv som Indsats. Men det er ikke alene Menneskeliv der gik tabt, nej, hele det økonomiske og arbejdende Samfund blev tilintetgjort, idet Krigen gjorde vore Kvinder til Slaver paa Fabrikkerne og den tekniske Udviklings hurtige Masseproduktion har smidt Millioner af Mennesker ud i Arbejdsløsheden. Og som Følge af dette bliver Verden aandelig og moralsk ødelagt, og Menneskeligheden vaander sig i Smerte for denne Jordens Helvede: Krigen. I snart 17 Aar har mange dygtige Mænd forsøgt paa at løse denne Kryds og Tværs-Opgave, men de har alle endnu maattet kapitulere over for dette Problem. Men Samhandelen maa trods dette Kaos gaa sin Gang i Verden, men at faa stort et saa stort et Udbytte ud af denne Handel, maa hvert Lands Produkt ikke alene tilpasses efter Kundens Smag og Ønske, men det maa tillige opreklameres for at fastholde og eventuelt fremskaffe nye Afsetningsmarkeder til Gavn for hele Samfundet.

Naar jeg besvarer dette, som Spørgsmaal, som jeg har brugt til Overskrift paa min Artikel, saa maa Svaret blive benægtende, idet det jo er den omvendte Handels Taktik Færoerne bruger, Heroppe er det Kunderne, der maa indfinde sig, hvis de vil købe Varer, medens det omvendte gør sig gældende alle andre Steder i Verden. De færøske Eksportører burde med stor Energi søge at skaffe sig et virkelig Marked i Danmark, der vilde give et fordelagtigt Udbytte og en bedre Handels Udvikling. Men for at opnaa